

FN's verdensmål giver en god ramme og retning for at arbejde med bæredygtighed, globalisering og dannelse

- Undersøgelsen om FN's verdensmål på erhvervsskolerne 2019



FN's verdensmål på erhvervsskolerne

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) har gennemført en undersøgelse om FN's verdensmål på erhvervsskolerne. Formålet med undersøgelsen er at afdække, hvordan erhvervsskolerne arbejder med FN's verdensmål dels igennem undervisningsaktiviteter og skolernes uddannelsesstrategiske arbejde og skoledrift.

Undersøgelsen er gennemført primo 2019 og baserer sig på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt erhvervsskolernes direktører og chefer.

Hovedkonklusioner:

Nedenfor fremgår undersøgelsens hovedkonklusioner:

- Der er truffet en strategisk beslutning om at arbejde med FN's verdensmål på 26 pct. af erhvervsskolerne, og 23 pct. planlægger det i nærmeste fremtid.
- Der er potentiale for at flere erhvervsskoler sætter fokus på FN's verdensmål, da 51 pct. af erhvervsskolerne ikke har FN's verdensmål på den strategiske dagsorden.
- På strategisk niveau er der fokus på verdensmålene i undervisningen på ungdomsuddannelserne.
- Eleverne har været med til at motivere den øverste ledelse til at have et strategisk fokus på verdensmålene på flere skoler. 57 pct. af direktørerne har inddraget eleverne i strategiarbejdet.
- Verdensmålene indgår på erhvervsskolerne som helhed (både i uddannelse og drift) på 86 pct. af de skoler, der arbejder strategisk med FN's verdensmål.
- FN's verdensmål kan åbne døre til samarbejdspartnere, fx kommunen (57 pct. samarbejder i dag).
- FN's verdensmål indgår både direkte (35 pct.) og indirekte (31 pct.) i undervisningen på eud, hhx, htx og AMU.
- Dannelse er et centralt tema i arbejdet med verdensmålene. 84 pct. af lederne vurderer, at verdensmålene kan bidrage til at sætte fokus på dannelse i undervisningen.
- Der er potentiale i at synliggøre, hvordan verdensmål er relevante i erhvervslivet. Kun 22 pct. ser det som en gevinst, at de kan opfylde en efterspørgsel på arbejdsmarkedet, og kun 14 pct. har virksomheder som verdensmåls-samarbejdspartner.

Baggrund

DEG-L's Udsynsforum valgte i 2018 at sætte fokus på FN's verdensmål på erhvervsskolerne, fordi Udsynsforum vurderer, at erhvervsskolerne er en vigtig aktør i forhold til Danmarks opfyldelse af verdensmålene. Herudover kan erhvervsskolernes arbejde med FN's verdensmål bidrage til at sætte erhvervsskolernes uddannelser og fag ind i en ny og vigtig værdimæssig ramme.

Udsynsforum ønsker at kortlægge, hvordan erhvervsskolerne arbejder med FN's verdensmål for at synliggøre de aktiviteter, der allerede er i gang på erhvervsskolerne. Det centrale spørgsmål i undersøgelsen er: *"Hvordan arbejder erhvervsskolerne strategisk med verdensmålene, og hvordan indgår verdensmålene i undervisningen på erhvervsskolerne?"*

Udsynsforum ønsker at inspirere erhvervsskolerne til at bruge FN's verdensmål som afsæt for udvikling af både undervisningsaktiviteter og skoledrift og håber, at denne undersøgelse kan være inspiration for

skolerne. Herudover vil undersøgelsen blive brugt til at træffe beslutninger om, hvordan DEG-L kan understøtte arbejdet med FN's verdensmål på erhvervsskolerne.

Respondenter

Undersøgelsen er gennemført som to spørgeskemaundersøgelser målrettet erhvervsskolernes direktører og øvrige ledere.

I undersøgelsen blandt erhvervsskolernes direktører har 60 pct. af de adspurgte direktører har besvaret spørgeskemaet. Det svarer til 53 direktører fra henholdsvis AMU-, kombinations-, SOSU-, merkantile- og tekniske erhvervsskoler. I nedenstående tabel er en oversigt over, hvilke erhvervsskoletyper respondenterne repræsenterer.

Respondenter blandt direktører, fordelt ud fra erhvervsskoletype							
Skoletype	AMU	Kombinations-skoler	Merkantile erhvervsskoler	Tekniske erhvervsskoler	Landbrugs-skoler	SOSU-skoler	i alt
Antal	3	12	14	14	5	5	53

Undersøgelsen blandt de øvrige ledere på erhvervsskolerne har en svarprocent på 31 pct. af de adspurgte¹. Det svarer til 78 uddannelseschefer, rektorer og pædagogiske konsulenter på de adspurgte erhvervsskoler. I nedenstående tabel fremgår det, hvilke uddannelsesområder respondenterne har taget udgangspunkt i, i deres besvarelse af spørgeskemaet. På eud-området repræsenterer cheferne faglige områder, der repræsenterer, hvad der svarer til alle fire hovedområder på GF1.

Respondenter blandt øvrige chefer, fordelt ud fra ansvarsområde							
Leder for	Eud (inkl. eux)	Hhx	Htx	Stx	AMU	Andet (fx pædagogisk konsulent)	i alt
Antal	20	24	15	1	14	4	78

Undersøgelsen er gennemført i samarbejde med UNESCO og Ungdomsbyen. De har suppleret undersøgelsen med kvalitative interviews på i alt 6 skoler.

Undersøgelsens temaer

Undersøgelsen har til formål at beskrive, hvordan erhvervsskolerne arbejder med FN's verdensmål både gennem skolens strategier, drift og i undervisningen.

Undersøgelsen belyser følgende temaer:

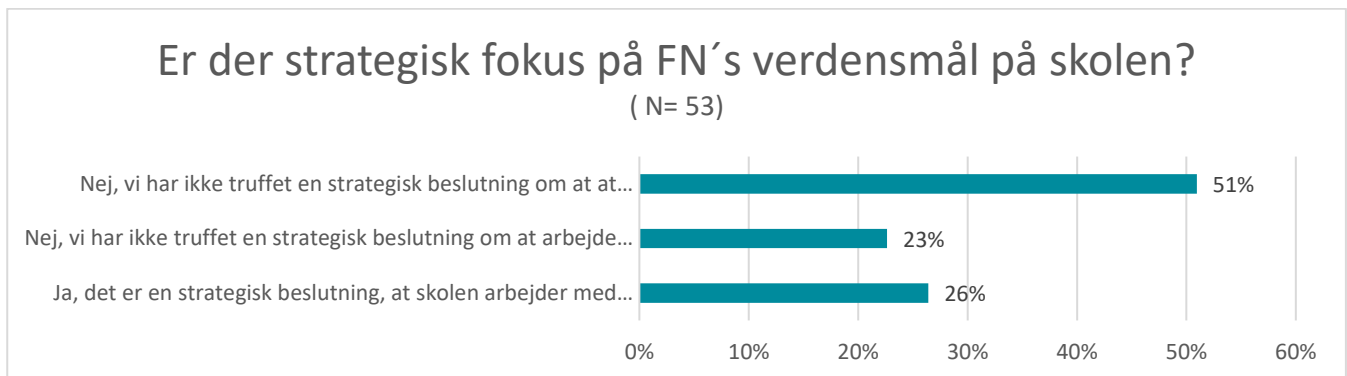
- Strategisk fokus på FN's verdensmål
- Samarbejdspartnere i forbindelse med arbejdet med FN's verdensmål
- FN's verdensmål i undervisningen på hhx, htx, eud og AMU
- Gevinster ved at arbejde med FN's verdensmål i undervisningen.

¹ De adspurgte er chefer på erhvervsskoler, der er medlem af Danske Erhvervsskole og -Gymnasier – Lederne (DEG-L). Skemaet er sendt til minimum to ledere på hver skole. Det er således ikke alle ledere på erhvervsskolerne, der har modtaget skemaet, men et udsnit af ledere på erhvervsskolerne.

1. Strategisk fokus på FN's verdensmål

Undersøgelsen viser, at ca. halvdelen af erhvervsskolerne har FN's verdensmål på den strategiske dagsorden eller har planer om det. Der er forskellige årsager til, at den øverste ledelse har valgt at sætte FN's verdensmål på den strategiske dagsorden. Der er skoler, der er motiveret af de virksomheder, skolen uddanner elever til, andre skoler har fokus på, at det giver mulighed for at give eleverne globalt udsyn samt styrke elevernes dannelse.

Diagram 1:



Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt erhvervsskoleledere.

Som det fremgår af ovenstående diagram svarer 26 pct. af de adspurgte direktører, at det er en strategisk beslutning, at skolen arbejder med FN's verdensmål. 23 pct. af direktørerne svarer, at de har planer om at sætte verdensmålene på den strategiske dagsorden. Tilsvarende betyder det, at FN's verdensmål endnu ikke er på den strategiske dagsorden på 51 pct. af erhvervsskolerne. Det viser, at der er potentiale til at flere erhvervsskoler overvejer, om det kan være en gevinst for skolens elever, uddannelser og omdømme at arbejde med FN's verdensmål. Nedenfor er oplyst en række citater fra direktører, der beskriver, hvorfor de har truffet en strategisk beslutning om at arbejde med FN's verdensmål.

Årsager til, at skolerne har truffet en strategisk beslutning om at arbejde med FN's verdensmål:

- FN's verdensmål giver en god ramme og retning for at arbejde med bæredygtighed, globalisering og dannelse.
- Vi er erhvervslivets skole – og verdensmålene bliver et afgørende konkurrenceparameter i mange virksomheder.
- Da det er en målsætning, der må formodes at sætte dagsorden for fremtidens verden, er det væsentligt, at målene indgår i vores uddannelser, og måden hvorpå vi driver vores skole.
- For at bevidstgøre vores elever om, hvordan de og vi kan medvirke til en bæredygtig udvikling, og fordi de uanset erhvervskarriere vil møde behovet og krav om at udvise ansvar og handling ift. en bæredygtig udvikling.
- Elevrådet ønsker, at vi har fokus på affaldssortering og bæredygtighed bredt set.

Elevinddragelse

Som det fremgår af citaterne ovenfor, er der en direktør, der fremhæver, at skolens elevråd har ønsket, at skolen skal sætte fokus på bæredygtighed. Her har skolens elever været med til at motivere skolens ledelse til at have fokus på FN's verdensmål. Der er flere skoler (57 pct.), der har inddraget eleverne i arbejdet med at sætte fokus på FN's verdensmål. Det fremgår af nedenstående tabel, hvem der, ud over eleverne, bliver inddraget, når skolerne arbejder strategisk med FN's verdensmål.

Tabel 1:

Hvem er inddraget i det strategiske arbejde med FN's verdensmål på skolen?	
Skolens bestyrelse	57 %
Øverste ledelse på skolen (direktør, vicedirektør, uddannelsesdirektør)	100 %
Øvrige ledere på skolen	79 %
Underviserne	71 %
Eleverne	57 %
Andre	0 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt erhvervsskoleledere.

Som det fremgår af tabel 1 har 57 pct. af de skoler, der arbejder strategisk med FN's verdensmål inddraget skolens bestyrelse. På flere skoler er det strategiske arbejde således forankret i skolens bestyrelse, men der er potentiale for at bestyrelsen kan inddrages på flere skoler.

En af de skoler, der har strategisk fokus på FN's verdensmål, er HANSEBERG. Nedenfor er der en kort beskrivelse af HANSEBERG's strategiske arbejde.

Bæredygtig strategi på HANSEMBERG



FN's verdensmål er på den strategiske dagsorden på ca. 25 % af DEG's medlemsskoler og endnu flere har planer om det i fremtiden, viser en undersøgelse fra DEG.

På HANSEMBERG har vi arbejdet med verdensmålene siden 2016. Vi har bl.a. fokus på at optimere vores affaldshåndtering og energiforbrug, og vi har på vores landbrugsafdeling iværksat omlægning til økologisk mælkeproduktion. Vi har desuden opnået grønt flag fra friluftsrådet via en række initiativer, fx en bæredygtighedsdag for vores grundforløbselever. Bæredygtighed er et tema, der giver mening på tværs af skolen uanset uddannelsesretning. Vi er stolte over, at vores elever får indsigt i bæredygtige løsninger, en viden som vi håber, de vil udnytte og bygge videre på i deres fremtidige karriere.

Arbejdet med verdensmålene vil fortsætte i de kommende år her hos os. I en hverdag der byder på mange forandringer, er det en fordel for organisationen at have et strategisk mål, der er genkendeligt fra år til år, men som samtidig kan tones, så indsatsen bevarer sin aktualitet.

Morten Kaj Hansen, Direktør på HANSEMBERG

[Læs HANSEMBERG's bæredygtighedsstrategi](#)

[Se bæredygtighedsstrategien foldet ud til undervisningsforløb](#)

Strategisk fokus på FN's verdensmål i både uddannelse og skoledrift

De erhvervsskoler, der har strategisk fokus på FN's verdensmål, har fokus på verdensmålene dels som afsæt for undervisning i ungdomsuddannelserne og dels, når de skal træffe beslutninger i forhold til skolens drift. Det tyder dog på, at erhvervsskolerne primært har fokus på ungdomsuddannelserne, når de arbejder strategisk med verdensmålene, men at der samtidig foregår en lang række uddannelsesaktiviteter på både erhvervsuddannelses-, gymnasie- og AMU-området, som bidrager indirekte til FN's verdensmål.

Undersøgelsen viser, at 64 pct. af direktørerne svarer, at de arbejder med verdensmålene på erhvervsuddannelserne (eud) og hele 79 pct. svarer, at de inddrager verdensmålene i undervisningen på de gymnasiale uddannelser (hhx, htx og stx). Der er ingen direktører, der svarer, at FN's verdensmål inddrages i undervisningen på AMU. Det fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 2:

Hvordan arbejder I med FN's verdensmål på skolen?	
FN's verdensmål inddrages i undervisningen på eud	64 %
FN's verdensmål inddrages i undervisningen på de gymnasiale uddannelser (hhx, htx og evt. stx)	79 %
FN's verdensmål inddrages i undervisningen på AMU	0 %
Vi indtænker FN's verdensmål, når vi træffer beslutninger i forhold til skolens bygninger og drift fx energioptimering, affaldssortering, brug af plastic mv.)	86 %
Andet	21 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt erhvervsskoleledere.

En direktør fremhæver, at FN's verdensmål indgår i skolens mål for CSR og at det i den forbindelse indgår som et strategisk fokus for skolen.

Når FN's verdensmål indgår som strategisk perspektiv og trækker tråde til undervisningen, må man formode, at direktørerne fremhæver de uddannelsesområder, hvor skolen har besluttet at FN's verdensmål skal inddrages direkte i undervisningen, og her er det således primært ungdomsuddannelserne, der er i fokus.

Undersøgelsen blandt de øvrige chefer viser dog, at FN's verdensmål også indgår indirekte i undervisningen, hvor verdensmålene ikke nævnes, selvom eleverne arbejder med emner, der kan relateres til FN's verdensmål. 31 pct. af lederne svarer, at de gennemfører undervisning, der bidrager til opfyldelse af FN's verdensmål, men underviserne bruger ikke FN's verdensmål som referenceramme (indirekte anvendelse). Dette ses fx på htx, hvor emner inden for bæredygtighed er en del af teknologifaget. Dette gælder også på AMU-området, hvor de enkelte kurser indeholder fagområder, der understøtter verdensmålene fx AMU-kurset; Bæredygtigt byggeri og byggematerialers livscyklus.

FN's verdensmål indtænkes i skoledriften

Blandt de skoler, der har fokus på FN's verdensmål, indtænker 86 pct. FN's verdensmål, når de træffer beslutninger i forhold til skolens bygninger og drift fx energioptimering, affaldssortering, brug af plastic mv. En uddannelsesleder beskriver her, hvordan verdensmålene har haft betydning for skolens drift.

En direktør beskriver det således i spørgeskemaundersøgelsen:

”Vi har sat strategisk fokus på FN’s verdensmål. Det har vi gjort for at omsætte overordnede holdninger til bæredygtighed om til praktiske handlinger på skolen”. (Kommentar i spørgeskemaundersøgelse blandt erhvervsskoleledere).

På tværs af undersøgelsen blandt direktører og øvrige ledere fremgår der tegn på, at skolerne prioriterer bæredygtighed i driften, fordi det har en vigtig signalværdi for skolen. Der skal være overensstemmelse mellem skolens værdier, det eleverne undervises i, og det skolen selv gør, fremgår det af undersøgelsen. En leder beskriver her, hvordan verdensmålene har inspireret til at sætte fokus på værdier på skolen.

”Verdensmålet vedr. sundhed inspirerer os til at indføre røgfri skoletid og en sundere profil i vores cafe”
(Kommentar i spørgeskemaundersøgelse blandt øvrige ledere på erhvervsskolerne).

Der er ingen af de adspurgte skoler, der udelukkende har fokus på FN’s verdensmål og skoledrift. Erhvervsskoler, der har strategisk fokus på FN’s verdensmål, kombinerer således et fokus på verdensmål i uddannelserne med et fokus på driften af skolen.

2. Samarbejdspartnere i forbindelse med arbejdet med FN's verdensmål

De skoler, der har strategisk fokus på FN's verdensmål, samarbejder med flere forskellige samarbejdspartnere som fx kommunen eller andre ungdomsuddannelsesinstitutioner. Det tyder således på, at arbejdet med FN's verdensmål kan åbne døre til samarbejdspartnere for erhvervsskolerne. Det fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 3:

Samarbejdspartnere, der er involveret i skolens arbejde med FN's verdensmål	
Kommune	57 %
Grundskolen	21 %
Andre ungdomsuddannelsesinstitutioner	21 %
Videregående uddannelsesinstitutioner	7 %
Virksomheder	14 %
Regionen	0 %
Organisationer fx UNESCO	7 %
Vi har ingen samarbejdspartnere uden for skolen	21 %
Andre	36 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt erhvervsskoledirektører.

Der er også erhvervsskoler, der inddrager nationale interesseorganisationer som ILOVEGLOBALGOALS og internationale samarbejdspartnere og fonde i deres arbejde med FN's verdensmål.

Det er i den forbindelse nævneværdigt, at 57 pct. af direktørerne angiver, at de har et samarbejde med kommunen, og 21 % har et samarbejde med grundskolen eller andre ungdomsuddannelsesinstitutioner om FN's verdensmål. FN's verdensmål er et fokusområde for mange kommuner, og KL arbejder ligeledes for at styrke kommunernes bidrag til verdensmålene, herunder verdensmål 4; Kvalitetsuddannelse.²

Der er 21 pct. af direktørerne, der har angivet, at de ikke har inddraget samarbejdspartnere uden for erhvervsskolen i arbejdet med FN's verdensmål. Dette tyder på, at der er potentiale for, at erhvervsskolerne går i dialog med bl.a. kommuner og folkeskoler om samarbejde om fx verdensmål 4.

En af de skoler, der har svaret, at de har et samarbejde med grundskolen, er College360. Nedenstående artikel beskriver, hvordan College360 har samarbejde med de lokale folkeskoler og HF

² Kilde: https://deg.dk/fileadmin/2_Aktuelt/1_Fokus/Global_goals/Handlingsplan_KL.pdf

Sundhed og mad nok til alle

– et samarbejde om FN's verdensmål mellem HTX, HF og folkeskolen i Silkeborg.



På College 360 har FN's verdensmål givet os en ny platform til at samarbejde med de lokale folkeskoler. Vores HTX-elever har samarbejdet med HF- og folkeskoleelever om at finde mulige løsningsforslag til at dække fødevarerbehovet hos verdens voksende befolkning, der potentielt topper på 11 mia. mennesker.

Undervisningen tog udgangspunkt i verdensmål 2,3 og 12. Eleverne undersøgte bl.a. alternative kilder til fødevarer og herunder hvilke næringsbehov insekter og tang kan dække. Forløbene er udviklet med en innovativ-teknologisk vinkel, men havde ligeledes til formål at styrke elevernes formidlingsevner og tværfaglige kompetencer.

Til at kvalificere det faglige indhold inviterede vi seniorforsker, Annette Bruhn fra Aarhus Universitet, Institut for Bioscience, til at holde et oplæg om dyrkning af tang i Danmark.

Vi kan varmt anbefale at bruge FN's verdensmål som anledning til at starte et samarbejde med de lokale folkeskoler.

Peter Grønlykke, Rektor, College360

[Læs mere om FN's verdensmål på Colleg360 via dette link](#)

3. FN's verdensmål i undervisningen

Spørgeskemaundersøgelsen blandt øvrige ledere på erhvervsskolerne viser, at der foregår undervisning på erhvervsskolerne som enten direkte eller indirekte relaterer sig til FN's verdensmål.

Der er 35 pct. af lederne, der angiver at deres undervisere gennemfører undervisning, der relaterer sig direkte til FN's verdensmål. 31 pct. angiver, at deres undervisere gennemfører undervisning, der bidrager til opfyldelse af verdensmålene, men at undviserne ikke bruger FN's verdensmål som referenceramme, hvorfor der her er tale om, at de inddrager verdensmålene indirekte i undervisningen.

Som det fremgår af nedenstående tabel 4, er der 38 pct. af lederne, der angiver, at de ikke arbejder med FN's verdensmål. Der er ikke tale om en totalundersøgelse blandt alle uddannelsesretninger og afdelinger på erhvervsskolerne. Det er derfor ikke muligt at konkludere præcist, hvor mange elever der ikke modtager undervisning, der relaterer sig til FN's verdensmål. Undersøgelsen viser dog, at der er potentiale for at flere undervisere kan relatere undervisningen til FN's verdensmål, da hele 39 pct. angiver, at de ikke arbejder med FN's verdensmål. Heraf har 8 pct. dog planer om at gøre det i fremtiden.

Tabel 4:

Hvordan arbejder I med FN's verdensmål på skolen?	
Det er en ledelsesmæssig beslutning, at vi vil arbejde med FN's verdensmål i undervisningen	27 %
Alle undervisere relaterer dele af deres undervisning til FN's verdensmål, såfremt det er muligt	11 %
Der er enkelte undervisere, der gennemfører undervisning, der relaterer sig til FN's verdensmål (direkte anvendelse)	24 %
Vi gennemfører undervisning, der bidrager til opfyldelse af FN's verdensmål, men undviserne bruger ikke FN's verdensmål som referenceramme (indirekte anvendelse)	31 %
Vi arbejder ikke med FN's verdensmål	31 %
Vi arbejder ikke med FN's verdensmål, men vi har planer om at gøre det	8 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt øvrige ledere.

En af de erhvervsskoler, der gennemfører undervisning, der bidrager til opfyldelse af FN's verdensmål, men hvor undviserne ikke bruger FN's verdensmål som referenceramme (indirekte anvendelse), er erhvervsgymnasiet Grindsted. I artiklen nedenfor er en artikel, der beskriver hvordan FN's verdensmål indgår i undervisningen på hxx.

Undervisning i bæredygtighed på hhx



FN's verdensmål indgår både direkte og indirekte i undervisningen på erhvervsskolerne, viser en undersøgelse blandt medlemmerne af DEG.

På Erhvervsgymnasiet Grindsted bærer et af forløbene i studieområdet på HHX titlen "Bæredygtighed – når matematik og økonomi mødes". Her arbejder eleverne indirekte med FN's 17 verdensmål som fx mål 6: Rent vand og sanitet, mål 7: Bæredygtig energi og mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion.

I løbet af en uge skal eleverne indsamle data og bearbejde dem blandt andet ved at foretage en regressionsanalyse. Desuden skal de beskrive og kommentere dataene. Som afslutning på projektet, skal eleverne præsentere dataene og fremlægge resultaterne af deres arbejde for underviserne.

"Studieområdet er flerfagligt, og dette forløb involverer matematik, virksomhedsøkonomi og international økonomi. Eleverne vælger selv, hvilket emne inden for bæredygtighed de vil arbejde med. Det giver ikke alene forståelse for, hvordan fagene kan arbejde sammen, når det gælder om at løse virkelige problemer, og måske specielt hvordan matematik kan bruges i praksis. Det giver også indsigt i samfundsmæssige og –økonomiske problemstillinger som fx klima- og miljøproblemer."

Ole Jensen, Uddannelseschef - hhx og htx, Erhvervsgymnasiet Grindsted

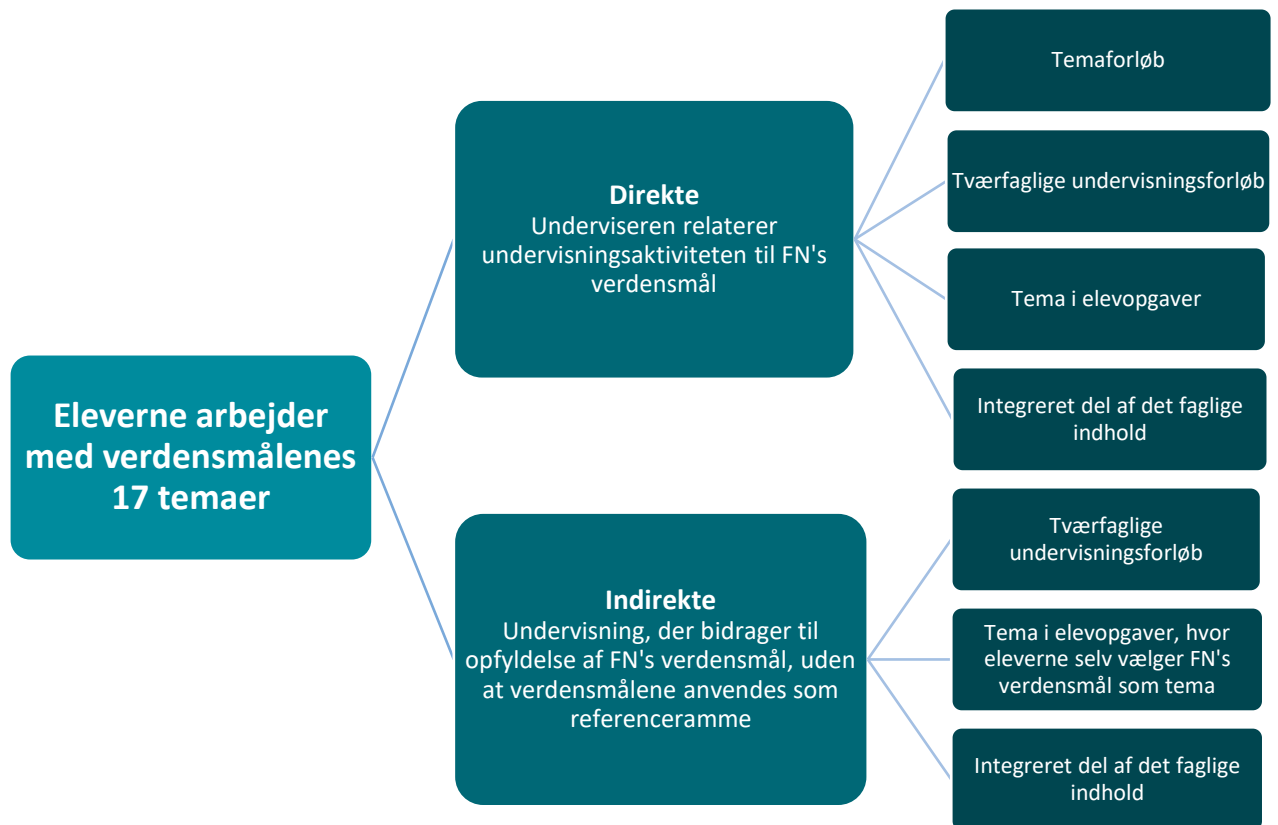
Organisering af undervisning om FN's verdensmål

Undersøgelsen viser, at FN's verdensmål sættes i spil i undervisningen på erhvervsskolerne både direkte og indirekte i ungdomsuddannelserne og på AMU. Særligt på ungdomsuddannelserne bruger erhvervsskolerne FN's verdensmål til fx en temauge for skolens elever eller tværfaglige undervisningsforløb, hvor alle eleverne eksempelvis arbejder med faglige opgaver, hvor de skal finde løsninger til et af verdensmålene.

Temaerne i FN's verdensmål indgår ligeledes som en integreret del af de faglige mål i fagene både på ungdomsuddannelserne og AMU. Fx på træfagernes byggeuddannelse skal eleverne lære om principper for bæredygtigt byggeri på grundforløbet. På AMU er der, som førnævnt, flere AMU-kurser der understøtter opfyldelsen af FN's verdensmål uden, at underviseren direkte relaterer undervisningen til verdensmålene.

På baggrund af de eksempler lederne har beskrevet i undersøgelsen, kan organisering af undervisningen om FN's verdensmål illustreres på følgende måde: Se nedenstående figur 1.

Figur 1:



I det nedenstående er der eksempler på, hvordan FN's verdensmål integreres direkte eller indirekte til FN's verdensmål på henholdsvis hhx, htx, eud og AMU.

FN's verdensmål på hhx

På hhx indgår verdensmålene både i studieområdet, profilfagene og i de større projektopgaver på hhx. Nedenfor er der udvalgte eksempler på, hvordan eleverne arbejder med verdensmålene på hhx.

Temaforløb	Tværfaglige undervisningsforløb	Tema i elevopgaver
<ul style="list-style-type: none"> • Dansk og historie Fx tema om ligestilling (mål 5). • International økonomi Fx tema om u-lande og herunder opgaver om fattigdom og sult, bedre uddannelse, vand og sanitet (mål 1, 4 og 6). • Engelsk og international økonomi Fx Bilingual blokdag, hvor der arbejdes hele dagen med verdensmålene og som ender ud med forskellige produkter (taler, videoer o.l.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Studieområdet i 2.G Fx tema om bæredygtighed (mål 7 og 11). • Innovation, dansk, engelsk, virksomheds-, afsætnings- og internationaløkonomi Fx udvikling af bæredygtige produkter, koncepter og virksomheder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det internationale område Fx opgaver om FN's verdensmål. • Samfundsfag og international økonomi Fx inddrage (mål 17) i undervisningen, men ikke systematisk i alle klasser.

FN's verdensmål på htx

På htx indgår arbejdet med verdensmålene både indirekte og direkte i undervisningen i faget teknologi, da verdensmålene går hånd-i-hånd med fagets DNA, som er beskrevet nedenfor:

"Faget teknologi omhandler sammenhænge mellem teknologiske løsninger og samfundsmæssige problemstillinger i et nationalt og globalt perspektiv" (Vejledning, Teknologi A/B, Undervisningsministeriet).

Herudover indgår FN's verdensmål ligeledes i tværfaglige undervisningsforløb og elevopgaver. Nedenfor er der eksempler på, hvordan erhvervsskolerne arbejder med verdensmålene på htx.

Tema i elevopgaver	Tværfaglige undervisningsforløb	Integreret del af det faglige indhold
<ul style="list-style-type: none"> • Dansk og historie Fx opgaver om ligestilling (mål 5). • Projekter om bæredygtighed Fx 3 projektopgaver, hvor eleverne får til opgave at designe affaldsbeholdere og forslag til affaldssortering og begrænsning af madspild. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sundhed og mad nok til alle Fx tværfagligt samarbejde med HF og folkeskoler (mål 2, 3 og 12). • Dansk, engelsk og samfundsfag Fx omdrejningspunkt i et studieområdeprojekt: demokrati og medborgerskab. • Teknologi og samfundsfag Fx i regi af globale gymnasier arbejdes der med (mål 6, 9, 10, 11 og 12). 	<ul style="list-style-type: none"> • Teknologi A Fx har eleverne eksamensprojekt, hvor de skal udvikle et produkt, en produktion og en virksomhed (organisation), som bidrager til opfyldelsen af et eller flere af FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. • Indhold i obligatoriske og studieretningsfag Fx teknikfag, bioteknologi, fysik, biologi, geovidenskab og samfundsfag.



FN's verdensmål i erhvervsuddannelserne

På erhvervsuddannelsesområdet arbejder erhvervsskolerne med FN's verdensmål som temaforløb eller i elevopgaver, men det er i høj grad også en integreret del af det faglige indhold i uddannelserne. Nedenfor er en række eksempler på, hvordan erhvervsskolerne arbejder med FN's verdensmål i undervisningen.

Temaforløb	Integreret del af det faglige indhold	Tema i elevopgaver
<ul style="list-style-type: none">• Sundhed og trivsel Tema om (mål 3) hvad betyder sundhed for den enkelte?• Engelsk og international økonomi Bilingual blokdag, hvor der arbejdes hele dagen med verdensmålene og som ender ud med forskellige produkter (taler, videoer o.l).• Bæredygtighedsdag GF1 elever skal svare på spørgsmålet. Hvordan kan du i din hverdag bidrage til klimaforbedringer? Og arbejde med mål 2 og 13.	<ul style="list-style-type: none">• Fagretning med bæredygtighed som tema Fx bæredygtigt håndværk, bæredygtig teknologi samt bæredygtighed og handel.• Erhvervsøkonomi I faget erhvervsøkonomi italesættes omkostninger i forhold til bæredygtighed og den afledte effekt på omsætning ved at tænke bæredygtigt.• Afsætning I faget afsætning italesættes bæredygtighed i forhold til målgrupper.• Bæredygtighed i fag inden for landbruget• Indhold i grundfag og erhvervsfag Temaer som bæredygtighed, teknologi, miljø og sundhed er en del af fx Design C, Erhvervsfag 1, naturfag, teknologi og erhvervsøkonomi.	<ul style="list-style-type: none">• Projekt opgaver på GF1 med bæredygtigt tema Eleverne arbejder med projekt opgaver på GF1 fx et frivillighedsprojekt i samarbejde med en lokal beboerforening, hvor eleverne bygger møbler til udeområder af genbrugstræ og reparerer cykler.• Det bæredygtige køkken Undervisningsforløb, der omhandler bl.a. økologi, energi- og vandforbrug, spild og affald.

FN's verdensmål i AMU

Der er få ledere fra AMU-området, der angiver, at de arbejder med FN's verdensmål i undervisningen. De ledere, der har angivet, at de arbejder med FN's verdensmål, har angivet, at det er integreret i det faglige indhold i nogle af de AMU-kurser, de udbyder. Fx AMU-kurserne; Bæredygtigt byggeri – byggematerialers livscyklus, Ressourcekøkkenet – bæredygtig madfremstilling samt Arbejds miljø og sikkerhed i industrien³. En leder skriver følgende:

”Vi udbyder en masse [AMU]kurser til energisektoren, hvor fokus er på bæredygtighed. Vi forsøger også at indtænke ressourcemæssig ansvarlighed i vores undervisning på f.eks. transport” (Kommentar i spørgeskemaundersøgelse blandt øvrige ledere på erhvervsskolerne).


AMU-områder kan således være en løftestang i forhold til verdensmålene, da de uddanner den voksne målgruppe i fx bæredygtige teknologier og metoder.

³Jf.: <https://www.eud.uddannelsesadministration.dk/> og <https://www.efteruddannelse.dk>

Hvilke verdensmål arbejder erhvervsskolerne med?

I hele uddannelsessektoren kan arbejdet med FN's verdensmål kan tage afsæt i verdensmål 4 om kvalitetsuddannelse og herunder delmål 4.7, der er beskrevet i figuren nedenfor.

DELMÅL 4.7



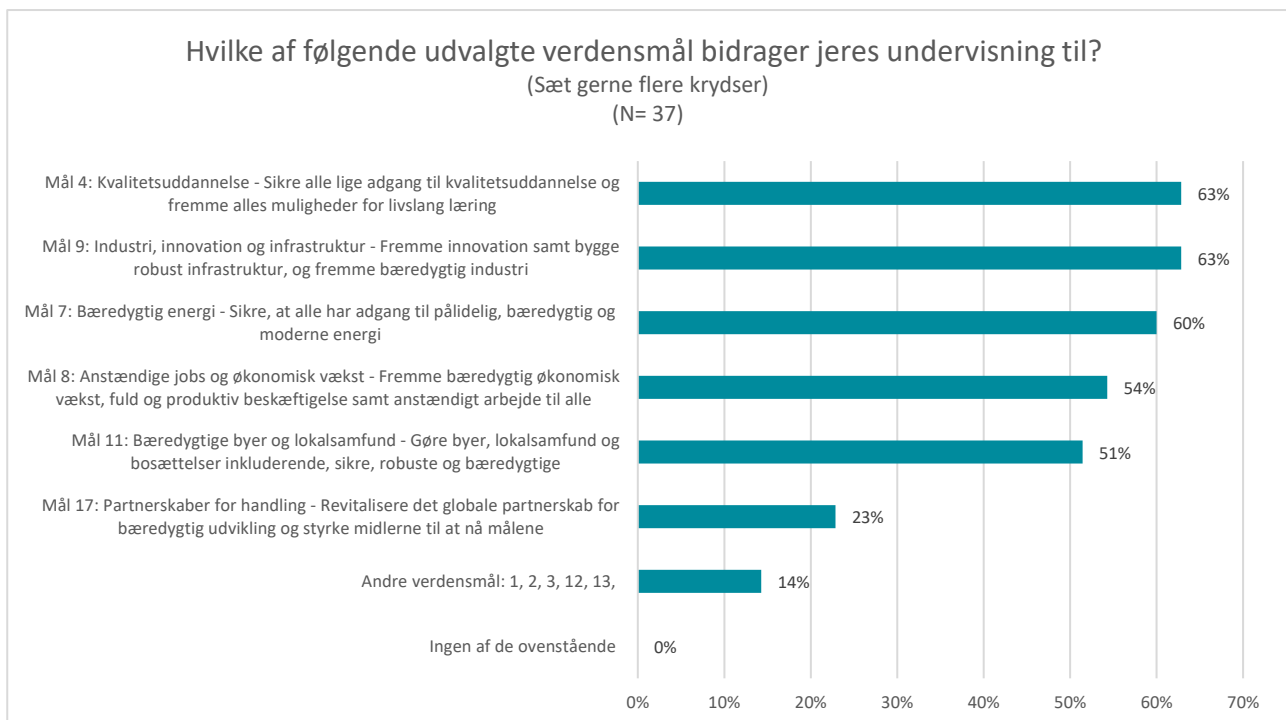
UNDERVIS I BÆREDYGTIG UDVIKLING OG VERDENSBORGERSKAB

Inden 2030 skal vi sikre, at alle elever og studerende opnår den viden og de evner, de behøver for at støtte op om bæredygtig udvikling. Det inkluderer blandt andet uddannelse i bæredygtig livsstil, menneskerettigheder, lighed mellem kønnene, promovering af en fredelig og ikke-voldelig kultur, verdensborgerskab samt påskønnelse af kulturel diversitet og kulturens bidrag til bæredygtig udvikling.

Analysen viser, at erhvervsskolerne i dag har mulighed for arbejde med de temaer, der er beskrevet i mål 4.7, når man ser på det fagudbud, der er i de erhvervsrettede ungdomsuddannelserne. Fx er der flere skoler der arbejder med disse kompetencer i samfundsfag og i profilfagene i de gymnasiale uddannelser. 63 pct. af lederne angiver, at de arbejder med mål 4, men undersøgelsen viser ligeledes, at erhvervsskolerne arbejder med temaer som bæredygtighed og globalisering. Det er dog ikke alle undervisere, der relaterer denne undervisning direkte til verdensmålene.

DEG-L har valgt at arbejde med seks verdensmål, som foreningen mener er særligt relevante for fag og uddannelser på erhvervsskolerne. I nedenstående figur er der en oversigt over, hvor mange der arbejder med de seks udvalgte verdensmål, samt hvilke øvrige mål erhvervsskolerne sætter i spil i undervisningen.

Diagram 1:



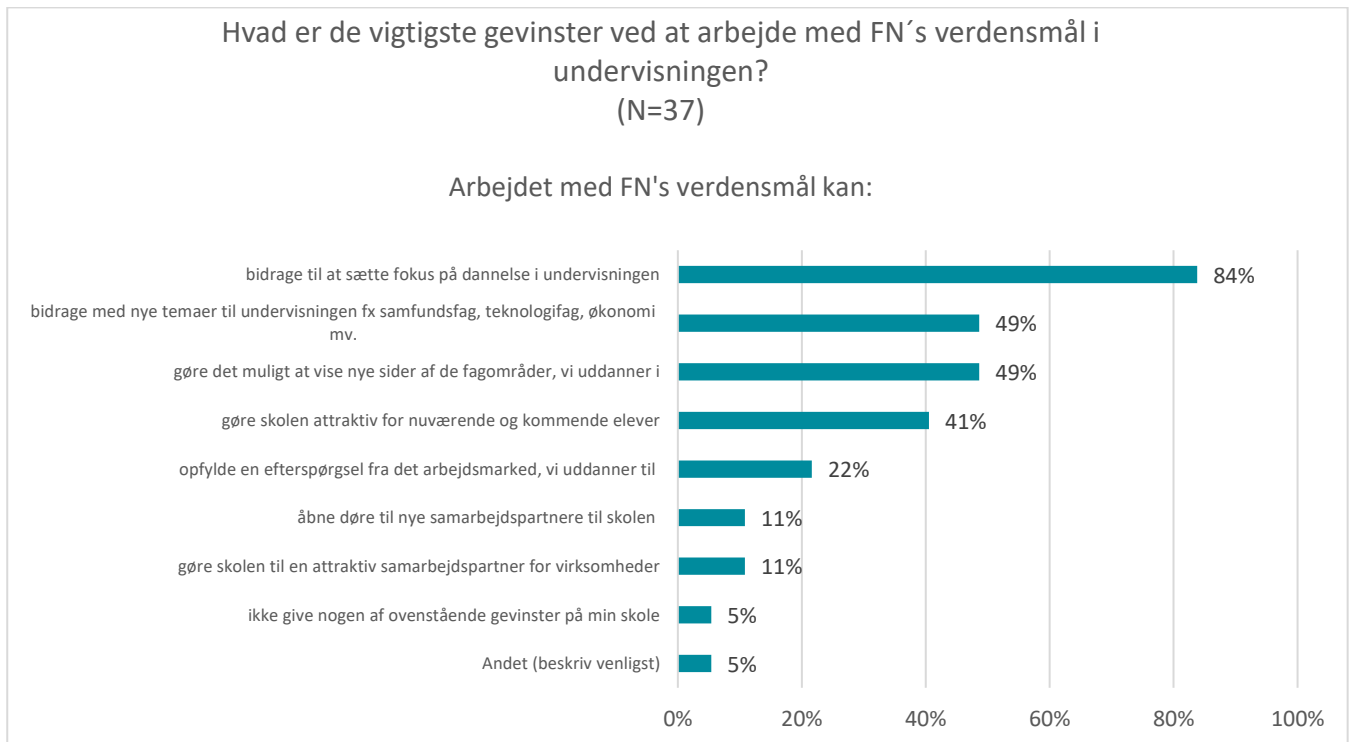
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt øvrige ledere.

4. Gevinster ved at inddrage FN's verdensmål i undervisningen

Undersøgelsen blandt ledere, der har angivet, at de arbejder med FN's verdensmål i undervisningen viser, at målene giver mulighed for at arbejde med dannelse og vise nye sider af fagene i undervisningen.

Diagrammet nedenfor viser en opgørelse over, hvilke gevinster lederne oplever. De er blevet bedt om at udpege de 3 vigtigste gevinster ved at arbejde med verdensmålene.

Diagram 2:



Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt øvrige ledere.

Som det fremgår af ovenstående diagram, mener 84 pct. af lederne, at arbejdet med verdensmålene kan bidrage til at sætte fokus på dannelse i undervisningen. Der er således flest, der fremhæver arbejdet med dannelse som en af de vigtigste gevinster. Ca. halvdelen af lederne vurderer, at arbejdet med verdensmålene kan bidrage med nye temaer til undervisningen. Som det fremgår tidligere, tager erhvervsskolerne udgangspunkt i mange forskellige temaer med verdensmålene som afsæt. Vi ser bl.a. temaer om madspild, sundhed samt bæredygtighed tænkt sammen med omsætning i virksomheder i undervisningen på ungdomsuddannelserne.

Det er færre ledere, der vurderer, at gevinsterne rækker ud mod erhvervslivet, da kun 22 pct. mener at arbejdet kan opfylde en efterspørgsel fra arbejdsmarkedet, og 11 pct. mener at arbejdet med FN's verdensmål kan gøre skolen til en attraktiv samarbejdspartner for virksomheder. Det tyder på, at der kan være et potentiale i at synliggøre, hvordan FN's verdensmål er relevante i erhvervslivet og hænger sammen med de kompetencer eleverne skal opnå i deres ungdomsuddannelse.

5. Flere skoler har planer om at arbejde med verdensmål i fremtiden

23 pct. af direktørerne svarer, at de endnu ikke har truffet strategisk beslutning om at arbejde med FN's verdensmål, men at de har planer om at gøre det i fremtiden. Nedenfor er en række eksempler på, hvorfor direktørerne har planer om at sætte verdensmålene på den strategiske dagsorden på skolen.

Årsager til, at skolerne har planer om at arbejde med FN's verdensmål i fremtiden

- Vigtigt at vores elever arbejder med forståelse af nationale og internationale mål. At de forstår verden, og at arbejde med demokratisk dannelse.
- Fordi vi som uddannelsesinstitution også har en forpligtigelse i forhold til dannelse. Herudover må vi også forholde os til, at det er her, vi når de unge.
- Vi ser en konkretisering af bæredygtighedsmålene, som en måde at udvikle vores skole på, og i øvrigt ønsker vores elever det.
- Vi arbejder systematisk med identitet og værdier. Værdierne i FN's verdensmål ligger godt i tråd med de værdier, vi i forvejen arbejder med.
- For at støtte op omkring verdensmålene og fordi vi i forvejen arbejder med det undervisningen
- Vores skole har tradition for at arbejde bæredygtig. Driver vores køkkener og undervisning efter de økologiske fødevareprincipper og er spisemærket.
- Det giver overordentlig god mening at koble FN's verdensmål på skolens strategi og visionsarbejde. Både ud fra et internt "meningsperspektiv", men også ud fra omverdensperspektivet og mulighed for at monitorere, hvordan kommune og region performer på verdensmålene, hvilket vi som erhvervsskole skal understøtte.

6. Om data

Undersøgelsen er gennemført som to spørgeskemaundersøgelser. En undersøgelse, der er målrettet erhvervsskolernes direktører og en, der er målrettet øvrige ledere, som primært er på rektor- og uddannelseschefniveau.

En beskrivelse af respondentgruppen ses i afsnit om respondenter.

Spørgeskemaundersøgelse blandt erhvervsskoleledere

Undersøgelsen blandt erhvervsskolernes direktører har til formål at afdække erhvervsskolernes arbejde med FN's verdensmål ud fra et strategisk perspektiv. Der indgår derfor spørgsmål vedr. skolens strategiske arbejde, drift samt hvilke samarbejdspartnere skolen inddrager i arbejdet.

Spørgeskemaundersøgelse blandt øvrige ledere

Undersøgelsen blandt øvrige chefer har til formål at indsamle eksempler på, hvordan erhvervsskolerne arbejder med FN's verdensmål i undervisningen på henholdsvis hhx, htx, eud og AMU. Der indgår spørgsmål om, hvordan målene konkret indgår i undervisningen, samt hvilke gevinster cheferne oplever, når FN's verdensmål er en del af undervisningen.

Samarbejdspartnere i forbindelse med udvikling af undersøgelsen

Undersøgelsen er udarbejdet for DEG-L's Udsynsforum. Parallelt med denne undersøgelse har UNESCO gennemført en undersøgelse om arbejde med FN's verdensmål og bæredygtighed på erhvervsuddannelserne. Resultaterne fra denne undersøgelse er anvendt som inspiration til udvælgelse af interviewpersoner og interviewguides. UNESCO's undersøgelse er gennemført som en del af indsatsen "Ny grundfortælling om erhvervsuddannelserne ud fra FN's verdensmål" og er gennemført af en konsulent fra Ungdomsbyen. Link til UNESCO's undersøgelse om FN's verdensmål på erhvervsuddannelserne.

Øvrige kilder:

Kilde: https://deg.dk/fileadmin/2_Aktuelt/1_Fokus/Global_goals/Handlingsplan_KL.pdf

<https://www.eud.uddannelsesadministration.dk/>

www.efteruddannelse.dk

Retsinformation: Bekendtgørelse om grundfag, erhvervsfag og erhvervsrettet andetsprogsdansk i erhvervsuddannelserne: <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=181856>

Hhx-læreplaner: <https://uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/fag-og-laereplaner/laereplaner-2017/hhx-laereplaner-2017>